

montessoribarnehagen solsikken
montesol.no

ÅRSPLAN
progresjonsplan
og kalender

2017

*“Education is a natural
process carried out by the
child and is not acquired by
listening to words
but by experiences
in the environment.”*

Maria Montessori

Montessoribarnehagen Solsikken

Sognestuen og Maristova

styrer.sognestuen@mb-s.no

464 09 399

OSLO-
BARNEHAGEN

Innhold

Innledning.....	2
Om barnehagen	3
Kommunens mål og satsinger for Oslobarnehagene.....	4
Barnehagens mål og satsinger	4
Danning gjennom omsorg, lek og læring	5
Barns medvirkning	5
Samarbeid med barnas hjem.....	6
Fysisk miljø som fremmer alle barns utvikling.....	6
Inkluderende fellesskap med plass til det enkelte barn	7
Sosial kompetanse	7
Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole.....	8
Planlegging, dokumentasjon og vurdering	8
Progresjonsplan for de syv fagområdene	9
Kalender	14
Om årsplanmalen.....	16

INNLEDNING

Barnehagen drives etter lov om barnehager med forskrifter. Årsplanen med progresjonsplan gir informasjon om de overordnede målene i barnehageloven og barnehagens tiltak for å nå disse.

Ansatte i barnehagen skal benytte årsplanen med progresjonsplanen som et arbeidsdokument. Barnehagen utarbeider detaljerte planer som beskriver hvordan barnehagen konkret arbeider med tiltakene som er fastsatt i årsplanen.

Foreldre skal gjennom planene få et godt innblikk i barnehagens arbeid, og se en klar sammenheng mellom de konkrete aktivitetene i barnehagen og de overordnede målene.

Barnehagens styrer har det faglige ansvaret for utarbeidelse av årsplan med progresjonsplan i samarbeid med ansatte og foreldre.

Barnehagens årsplan med progresjonsplan, fastsettes av barnehagens samarbeidsutvalg.

OM BARNEHAGEN

Montessoribarnehagen Solsikken i Oslo omfatter åtte barnehager fordelt på tre bydeler:

- I Ullern bydel er det to barnehager med plass til i alt 75 barn,
- i Vestre Aker bydel fire barnehager med plass til i alt 130 barn
- i Nordre Aker bydel to barnehager med plass til i alt 40 barn.

Som montessoribarnehage er vår pedagogiske plattform montessoripedagogikken som bygger på Maria Montessoris egne iakttagelser og den forskning som hun drev med hele sitt liv.

I sine observasjoner la hun merke til hva barna var interessert i, hva de likte å gjøre og hvordan de løste de ulike problemstillingene som dukket opp.

Hun så at barn har en indre drivkraft mot å utforske og lære – og at alle barn søker mot å bli selvstendige. Hun så at barn har en fantastisk evne til å konsentrere seg når forholdene er lagt til rette og de får holde på med noe som interesserer dem.

Grunnprinsippene i montessoripedagogikken er:

- trygghet, delaktighet og oppmuntring til selvstendighet
- et nøye forberedt miljø på avdelingen og ute
- voksen som er rollemodell, veileder og inspirerer
- individualisering, frihet under ansvar og uforstyrrede arbeidssykluser
- et vakkert og tiltrekkende materiell som stimulerer sansene og inviterer til utforskning
  - en grunnleggende holdning i at alt vi gjør påvirker på en eller annen måte resten av verden. Verden er en enhet og alt har sin mening. Vi forsøker med forskjellige aktiviteter å gi barna denne forståelsen av hvordan alt henger sammen. Med denne grunnleggende respekt for alt rundt oss, er montessoripedagogikk sett som en hjelp til livet og en til fred på jord.

KOMMUNENS MÅL OG SATSINGER FOR OSLOBARNEHAGENE

- Oslo barnehagebarn skal få et likeverdig tilbud av høy kvalitet.
- Alle barn skal kunne norsk før skolestart og være forberedt til skolestart.
- Alle ansatte i barnehagene skal kunne godt norsk og bidra til barnas språkutvikling.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Vi bruker montessoriprinsippene som en felles pedagogisk plattform i barnehagene våre
- Vi har et høyt kvalifisert personal. Vi tilbyr intern opplæring og videreutdanning.
- Vi jobber systematisk med det psykososiale arbeidsmiljøet for å oppnå stabilitet blant medarbeidere.
- Vi jobber systematisk med språkutvikling. Alt vi gjør er gjennomtenkt for å utvikle barnas språkkompetanse. Alle voksne er bevisst på at de er språklige forbilder. Enhver anledning til samtaler, begrepslæring, lek med språk, og utforskning av muntlig og skriftlig språk benyttes. Montessorimateriell for språk brukes aktivt. Alle medarbeidere får spesifikt opplæring om språkutvikling hos barn.
- Vi har et mål om at alle våre medarbeidere har nivå B2 for å jobbe i barnehagen. Pedagogiske ledere og styrere bør ha bestått bergentest.

BARNEHAGENS MÅL OG SATSINGER

- Å fremme respekt og toleranse for seg selv, hverandre og livet generelt.
- Sosial kompetanse og fredsutdanning
- Natur, miljø og teknikk

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Vi jobber med de fire ulike bevissthetssoner ved å bruke harmoni og høflighet øvelser:
  - Selvbevissthet og utvikling (hvem er jeg?, hva er viktig for meg og hvorfor?)
  - Bevissthet om felleskapet og utvikling (Forståelse av andre innenfor vårt felleskap, gjennom empati og sympati og respekt av andres ulikheter)
  - Kulturell bevissthet og utvikling (Kjennskap til mennesker i andre kulturer og en grunnleggende respekt for at ulike kulturers tradisjoner er betydningsfulle for den som tilhører denne kulturen)
  - Bevissthet for miljø og utvikling (kjennskap, forståelse og respekt for at alt levende og ikke-levende elementer på jordkloden er bundet med hverandre.)
- Vi sår ulike vekster og dyrker grønnsaker. Her er barna med på hele prosessen, fra å så frø og stelle vekstene som gror, til å høste og bruke det vi har dyrket frem.
- Vi jobber med bevissthet rundt kildesortering gjennom samtaler og sortering av avfall.

MÅL FRA LOV OM BARNEHAGER OG RAMMEPLAN

DANNING GJENNOM OMSORG, LEK OG LÆRING

- Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.
- Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn som er forankret i menneskerettighetene.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Vi har, blant annet, samlinger som arena for dannelse hvor vi snakker med barna om temaer som; omsorg, samspill med andre og vår rolle som et individ i et samfunn.
- Personalet jobber aktivt med å være rollemodeller gjennom å vise gode handlingsmønstre i samspill med andre og respekt for barnas uttrykk, både verbale og nonverbale.
- Vi har fokus på barn som lærende og kompetente individer og jobber aktivt med at barns konsentrasjon og arbeid er like viktig som voksnes.
- Vi legger til rette for variert lek og aktivitet både inne og ute.

BARNS MEDVIRKNING

- Barna skal ha rett til medvirkning tilpasset barnas alder og forutsetninger.
- Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.
- Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Det fysiske miljøet i barnehagen er lagt til rette for barn. Materiell og hjelpemidler er tilpasset barnas høyde slik at barna selv kan ha ansvar og oversikt i sin hverdag og de kan selv velge aktiviteter.
- Materiellet på avdelingene skiftes ut etter barnas interesser og vi jobber kontinuerlig med at dette er tilpasset barnas sensitive perioder.
- Mennesker uttrykker seg både verbalt og nonverbalt, vi er opptatt av å tolke og forstå hele barnas språklige uttrykk og å gi rom for ulike uttrykksmåter.
- Frihet som et selvstendig individ er en viktig verdi i vår pedagogiske plattform. Alle barn skal ha mulighet til å være seg selv, samtidig som barna skal lære at det er viktig å ivareta alle i et fellesskap og at hvert individ er en viktig del av fellesskapet.
- Vi bruker observasjon som metode for å ivareta barnas opplevelse av miljøet og fellesskapet. Vi tar barnas signaler og meninger alvorlig i planlegging og evaluering av vår virksomhet. Vi legger vekt på at de voksne skal ha god relasjonskompetansen for å kunne se og møte hvert enkelt barn, og lytte til deres følelser, tanker og meninger.

SAMARBEID MED BARNAS HJEM

- Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.
- For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Alle foreldre inviteres til foreldresamtale to ganger hvert år og vi legger også til rette for flere samtaler om det er behov for dette.
- Vi har fokus på å lytte og å gi informasjon i det daglige møtet med foreldrene.
- Foreldrene inviteres til å observere på avdelingen og til å komme på åpen dag to ganger i året, for å få innblikk i barnehagehverdagen.
- Vi har et samarbeidsutvalg og holder 2 møter i året, samt et foreldreråd som består av alle foreldrene i barnehagen.

FYSISK MILJØ SOM FREMMER ALLE BARNES UTVIKLING

- Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Vi har et fysisk miljø som er tilpasset barna med alt materiell i barnehøyde, samt at materialet er progressivt og tilpasset barnas modenhetsnivå. Dette skal hjelpe barna å finne ut selv hva det har behov for.
- Personalet sørger for at det fysiske miljøet til enhver tid er attraktivt, komplett, oversiktlig og tilgjengelig for barna.
- På avdelingene har barna tilgang til materiell som gjør at barna kan ta aktivt del i hverdagslige gjøremål, som for eksempel å vanne blomster, vaske gulv og tørke opp etter seg selv.
- Uteområdet består i et variert terreng som inviterer til forskjellig type lek og aktivitet. Barnehagen jobber mot å være ute hver dag, så lenge barna har glede av det.
- Vi har et grønt og levende miljø både ute og inne, barna skal få erfaring med å ta vare på planter og natur gjennom hele året.

INKLUDERENDE FELLESSKAP MED Plass TIL DET ENKELTE BARN

- Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi.
- Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.
- Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Vi jobber aktivt med å formidle og skape forståelse rundt at selv om mennesker er ulike, for eksempel har ulik bakgrunn og funksjonsnivå, så er alle en like verdifull del av fellesskapet.
- Vi tilbyr kjønnsnøytralt materiell som er med på å formidle et likeverdig syn på gutter og jenter
- I vårt daglige arbeid hjelper vi barna til å sette ord på tanker og følelser. Samlingsstund er en arena hvor alle får mulighet til å uttrykke seg og si sine egne meninger i en gruppe
- Vi møter barnet på en anerkjennende måte og viser tillit og respekt for hvert enkelt barn
- Vi jobber for at alle medarbeidere skal få en dyp forståelse av barnets naturlige utvikling for å forstå barnets adferd og barndommens egenverdi endre bedre. Barnet er ledet av en indre drivkraft som styrer det mot en aktivitet som er riktig og nødvendig for sin egen vekst og utvikling. I tillegg har barnet et absorberende sinn, dvs at han absorberer alt av kunnskap og følelser og følger sensitive perioder (perioder i barnets utvikling når barnet er spesielt mottagelige for bestemte stimuli)

SOSIAL KOMPETANSE

- Barnehagen skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap.
- Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Personalet skal respektere barnas ulike følelsesuttrykk og hjelpe barna å sette ord på følelser og opplevelser.
- Personalet er rollemodeller som skal gjennom egne handlinger vise hvordan vi kan inngå i gode samspill samt løse konflikter gjennom å snakke sammen og finne løsninger som er gode for individ og fellesskap.
- Vi lærer barna å inkludere hverandre og vise at alle har en plass i gruppen.
- Vi legger stor vekt på å lære barna å bli selvstendige, vente på tur, respektere hverandres arbeid, og hjelpe hverandre.

SAMARBEID OG SAMMENHENG MELLOM BARNEHAGE OG SKOLE

- Barnehagen skal i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang fra barnehage til skole og eventuelt aktivitetsskole.

Alle kommunale barnehager og skoler skal følger *Oslostandard for samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole*. Et informasjonsskjema om barnet sendes skolen før skolestart gitt foreldrenes samtykke.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Vi følger Oslostandard for overgang barnehage-skole.
- Vi har et tett samarbeid med montessoriskoler for å sikre en myk overgang for alle barna som fortsetter i Montessori skoler
- Vi organiserer spesifikke turer for førskolebarna for å styrke tilhørigheten i førskolegruppen, samt å gi barna utfordringer og erfaringer som vil styrke deres forutsetninger for skolestart.
- Vårt fokus er å tilrettelegge rundt barna etter alder og modenhet for å oppfordre til selvstendighet og hjelpe barna til å bli gode selv hjelpere gjennom alle årene i barnehagen.

PLANLEGGING, DOKUMENTASJON OG VURDERING

- Barnehagens pedagogisk virksomhet skal planlegges, dokumenteres og vurderes.
- Barnehagen skal tilrettelegges for medvirkning fra barn, foreldre, ansatte og eier.
- Barnegruppens og det enkelte barns trivsel og utvikling skal observeres og vurderes fortløpende.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Alle medarbeidere er involverte i utarbeidelse av årsplanen.
- Vi har regelmessige personalmøter, avdelingsmøter, avdelingsledermøter, styrerforum, fagdager og planleggingsdager hvor vi arbeider med planlegging og evaluering.
- Styrer har et samarbeid og møter/samtaler med SU.
- Vi sender ut månedsplan og utfyllende foreldrebrev.
- Barna er med til å forme sin egen hverdag, ved å velge aktivitetene de selv vil gjøre i et nøye forberedt miljø. Observasjon brukes systematisk som et pedagogiskverktøy.

PROGRESJONSPLAN FOR DE SYV FAGOMRÅDENE

Progresjonsplanen beskriver hvordan barnehagen arbeider med de syv fagområdene som er beskrevet i rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Fagområdene vil sjelden opptre isolert. Flere områder vil ofte være representert samtidig i temaopplegg og i forbindelse med hverdagsaktiviteter.

- Barna skal utfolde skaperglede, undring og utforskertrang.
- Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter.
- Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

FAGOMRÅDENE	1-2 år	3-4 år	Skolestartere
KOMMUNIKASJON SPRÅK TEKST	<ul style="list-style-type: none"> • Vi bruker barnas fotoalbum som utgangspunkt for samtaler. • Vi bruker hver eneste hverdagslig situasjon som en arena for språkutvikling. Vi setter oss ned på barnas nivå, lytter, har øyekontakt og viser interesse for deres uttrykksmåte. • Bøker skal alltid være tilgjengelig for barna på avdelingen og barna kan selv velge hvilke bøker de ønsker lese. • Vi har daglig samlinger eller aktiviteter hvor vi bruker sang, musikk, regler og rim. Samt at vi har rytmikkpedagog som har sangsamlinger hver uke. • Personalet jobber aktivt med å bruke et presist og riktig språk og benevne det vi opplever og ser. Og vi bruker konkrete i hverdagsaktiviteter som vi setter ord på gjennom benevning, samtaler eller sang. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi bruker 3-stegsleksjoner for innlæring av nye begreper. Begrepene introduseres blant annet ved hjelp av klassifiserte kort. • Vi bruker blant annet: <ul style="list-style-type: none"> - lydanalyse leker - sandpapirbokstaver - det bevegelige alfabet som forberedelse til skriving • Personalet jobber aktivt med å bruke et presist og rikt språk og benevne det vi opplever og ser. Vi bruker bøker, sanger, rim og regler. Vi leker med ord i mange anledninger. • Vi har sangpedagog i barnehagen 1 dag i uken som har sang- og musikkøvelser med barna hvor de er delt i mindre grupper ut i fra alder. Og vi har daglig aktiviteter med sang, musikk og/eller rim og regler. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi inspirerer til kreativ skriving med løse bokstaver. Og barna begynner å skrive med blyant etter å ha øvd på skriving i sand og på tavle. • Når barnet begynner å lese det han eller hun skriver, introduserer vi et materiell som hjelper barnet å knekke lesekoden. • Vi har en rekke materiell som inviterer barna til å lese. Alt fra små korte fonetiske korte ord til lett å lese bøker. • Vi har sangpedagog i barnehagen 1 dag i uken som har sang- og musikkøvelser med barna hvor de er delt i mindre grupper ut i fra alder. Og vi har daglig aktiviteter med sang, musikk og/eller rim og regler. • Førskolegruppen har egne samlinger hvor språk og

FAGOMRÅDENE	1-2 år	3-4 år	Skolestartere
		<ul style="list-style-type: none"> Barna oppfordres til- og veiledes knyttet til å bruke det verbale språket i konfliktløsning. 	<p>kommunikasjon står sentralt. I år er aktivitetene i førskolegruppen bygget opp rundt fokusområdet sosial kompetanse.</p>
KROPP BEVEGELSE HELSE	<ul style="list-style-type: none"> De hverdagslige øvelsene gir barna tilgang til meningsfulle aktiviteter som utfordrer motoriske ferdigheter og hjelper barna å ta vare på seg selv (snacks forberedelser, vaske hendene, vaske ansiktet, tørke bord, koste gulv, gå på toalett, kle av og på seg.) Vi inviterer barna til å bruke materiell som fremmer øye-hånd koordinasjon og fin motoriske bevegelser. Aktiviteter knyttet til matlaging skal være tilgjengelige for barna på avdelingen og vi lager et vegetarisk måltid ukentlig. Vi har et fokus på hygiene gjennom å lære barna gode rutiner når det gjelder håndvask og andre rutiner som forebygger smitte. 	<ul style="list-style-type: none"> Vi jobber systematisk, ved hjelp av «det forberedte miljø» og pedagogiske aktiviteter (som Stille leken og Går på linjen) for å hjelpe barna til utvikle motorikken sin fra ukontrollerte bevegelser til kontrollerte bevegelser. Vi har en rekke materiell som fremmer finmotoriske og grovmotoriske øvelser. Vi går regelmessig på spontane turer, både i mindre grupper og samlet hele avdelingen. Barna deltar i matlagingsaktiviteter og vi formidler sunne vaner knyttet til kosthold. Vi har et uteområde som legger til rette for varierte aktiviteter og ulike utfordringer. 	<ul style="list-style-type: none"> Vi tilbyr barna materiell som stimulerer til avanserte finmotoriske aktiviteter. Barna leker ute hver dag og vi tilbyr turer i skogsterrang. Gjennom samarbeidsoppgaver, turer og rytmeøvelser har vi fokus på og øver på kroppsbeherskelse. Vi jobber med å utvikle forståelse og respekt for egen og andres kropp og for at alle er forskjellige. Dette skjer via samtaler, litteratur, relasjonskort og følelseskort.
KUNST KULTUR KREATIVITET	<ul style="list-style-type: none"> I tillegg til materiell vi har på hyllene, bruker vi både samlingsstund og ukentlig musikk-samling med rytmikkpedagog til å formidle den norske kulturarven ved hjelp av sang, 	<ul style="list-style-type: none"> Vi har farger, maling, plastelina og andre formingsaktiviteter tilgjengelige for barna slik at de kan utfolde seg kreativt når de selv ønsker. Vi tilrettelegger et miljø som gir barna 	<ul style="list-style-type: none"> Vi formidler kultur gjennom bøker og materiell. Barna lærer ulike teknikker for å være kreative ved å utforske et variert formingsmateriell som

FAGOMRÅDENE	1-2 år	3-4 år	Skolestartere
	<p>bøker, rim og regler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det fysiske miljøet er nøye planlagt ut fra estetiske prinsipper, dette skal bidra til å gi barna en begynnende forståelse av estetikkenes rolle i verden. • Vi har ulike formingsaktiviteter tilgjengelige på hyllene slik at barna selv kan velge hva de ønsker å jobbe med ut i fra egen indre motivasjon. • Vi jobber med sesongbaserte formingsaktiviteter der vi følger det som er relevant for årstiden. 	<p>muligheter til å fordype seg i forskjellige områder (alt fra kunst, musikk, tallforståelse, skriving, bygging osv). Denne fordypningen fører til mestring, som igjen åpner opp for de kreative tankene</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi bruker primærfargene for å videreutvikle forståelsen for fargelære. • Personalet skal introdusere ulike verktøyer og teknikker i formingsarbeidet. 	<p>maling, blyanter, stoff og leire, samt at barna presenteres for arbeid med 3 dimensjonale uttrykk .</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi har en rekke materiell som gir barna muligheten for å bli kjent med den norske kulturen, men også kulturer i andre land eller verdensdeler. Vi snakker om likheter og forskjeller. Dette er en viktig del av arbeidet vi gjør knyttet til fredstankene. • Vi jobber med forståelse rundt forskjellige familiesammensetninger, hvordan mennesker lever i andre land, samtaler rund begrepene omsorg, empati og likeverd.
NATUR MILJØ TEKNIKK	<ul style="list-style-type: none"> • Vi legger til rette for at barna skal få bruke alle sansene til å utforske naturen og ulike værtyper når vi er ute. • Barna får erfaring med søppelsortering. • Vi har mange typer materiell som gir barna erfaring med teknikk i hverdagen. De deltar på øvelser innenfor «praktiske hverdagsaktiviteter». • Vi har et grønt og levende miljø både ute og inne, barna skal få erfaring 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi går turer i nærmiljøet og observerer endringer i naturen som ulike typer vær og forandringer i årstider. • Vi har et innemiljø med planter som vi jobber med å stelle gjennom hele året. • Vi har ulike typer materiell som bidrar til erfaring med teknikk, som eksempelvis magneter, eksperimenter med ulike ting som flyter og synker i vann. • Barna skal få en begynnende 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi går turer i nærmiljøet og observerer endringer i naturen som ulike typer vær og forandringer i årstider. • Vi har ulike typer materiell som for eksempel «den romerske buen» og eksperimenter med lys, luft og vann som skal bidra til å fremme barnas forståelse for teknikk. • Barna skal få en begynnende forståelse for kretsløpets gang og bærekraftig utvikling gjennom arbeid med; <ul style="list-style-type: none"> o kildesortering

FAGOMRÅDENE	1-2 år	3-4 år	Skolestartere
	<p>med å ta vare på planter og natur gjennom hele året.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi bruker naturen i nærmiljøet for å erfare ulike årstider, samt plante- og dyreliv. 	<p>forståelse for kretsløpets gang og bærekraftig utvikling gjennom arbeid med;</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ kildesortering ○ Såing og høsting ○ Erfaring med gjenbruk 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Såing og høsting ○ Erfaring med gjenbruk
ETIKK RELIGION FILOSOFI	<ul style="list-style-type: none"> • Vi jobber med de grunnleggende øvelser innenfor «harmoni og høflighet». Med dette støtter vi barnets utvikling av forståelsen for etiske retningslinjer og hva som er rett og galt. • Vi fokuserer på å være gode med hverandre som en del av arbeid med nestekjærlighet. • Personalet skal skape rom for opplevelser og undring knyttet til etiske spørsmål og møte barnas tanker om dette med alvor og respekt. • Personalet skal være veiledere og lære bort gode mellommenneskelige verdier fra rammeplanenes verdigrunnlag. • Gjennom aktiviteter og samtaler med barna markerer barnehagen norske tradisjoner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi introduserer flere øvelser innenfor «harmoni og høflighet». • Vi fokuserer på verdier i samspillet med andre, vi jobber med hvordan møte hverandre, hvordan ta vare på hverandre. Dette gir grunnlag for utvikling av moralske verdier og evner til å ta de rette avgjørelsene. • Vi hjelper barna å bruke ord og uttrykk for å snakke om følelsene sine og for å løse konflikter på en fredelig måte. • Personalet skal lage rom for filosofiske samtaler i hverdagen. • Gjennom aktiviteter og samtaler med barna markerer barnehagen norske tradisjoner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi jobber med temaer innenfor «harmoni og høflighet» og legger vekt på begrunnelsene bak hvorfor vi skal opptre høflig mot andre. • Vi markerer FN dagen og gjennom forberedelsene til dette lærer vi om ulike kulturer. • Førskoleplanen er utarbeidet med et fokus på sosial kompetanse, vi jobber derfor aktivt i førskolegruppen med å formidle etiske perspektiver som er sentrale i samspill med andre.
NÆRMILJØ	<ul style="list-style-type: none"> • Vi jobber med øvelser innenfor 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi jobber med Maria Montessoris 	<ul style="list-style-type: none"> • De eldre barna oppfordres til å

FAGOMRÅDENE	1-2 år	3-4 år	Skolestartere
SAMFUNN	<p>harmoni og høflighet hvor fokus er respekt for seg selv, for andre og for miljøet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi fokuserer på at barna skal være aktive deltakere i eget liv og tilrettelegger derfor for at barna skal være med aktivt i hverdagsituasjoner. • Personalet skal legges til rette for at alle barn opplever at egen rolle i fellesskapet er viktig gjennom å oppmuntre og gi rom for at barna hjelper hverandre og samarbeider. 	<p>tanker om fredsdanning. Hvert enkelt barn skal kunne utvikle sine emosjonelle og intellektuelle krefter, leve i fredelige relasjoner med andre.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi tilbyr læringsmateriell som utdanner innenfor områdene geografi- og kulturkunnskap. • Vi går på turer i nærmiljøet • Vi blir kjent med samisk kultur og hverdagsliv gjennom samtaler, sanger, litteratur og bilder/film. 	<p>hjelpe de som er yngre.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi jobber med at barna selv skal være kulturbærere, dette gjennom å gi dem mulighet til å ta ansvar for miljøet og fellesskapet på avdelingen. • FNs barnekonvensjon og barns rettigheter skal være et tema i løpet av året. • Vi blir kjent med samisk kultur og hverdagsliv gjennom samtaler, sanger, litteratur og bilder/film.
ANTALL FORM ROM	<ul style="list-style-type: none"> • Personalet skal i ulike hverdagsituasjoner telle sammen med barna. • Vi har tilgjengelig materiell som legger til rette for å utforske og eksperimentere med størrelser, vekt og volum. • Barna får kontakt med former, antall, dimensjoner, presisjon og jakten på å se sammenhenger gjennom å være med på å dekke bord samt andre hverdagslivaktiviteter. • Vi bruker sanger, rim og regler som inneholder begreper og aktiviteter knyttet til antall og form. • Personalet skal bruke matematiske begreper i samspill med barna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Barna får utforske mengder, tall, størrelser og desimalsystemet ved hjelp av materiell. Vi jobber med konkrete, for å bygge opp forståelsen for abstrakte begrep. • Vi gjør barna oppmerksomme på at alt som finnes i miljøet rundt dem er geometriske former. Vi presenterer navnene på de ulike formene som finnes, både i 2D og 3D. • Vi jobber med mengder og tallforståelse for tallene 1-10 og fra 10 til uendeligheten. Vi introduserer også barna for desimalsystemet, store talls formasjon og plasssystemet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Når barnet har fått en god forståelse for mengder, tall og desimalsystemet, introduserer vi de 4 regneartene. Dette foregår alltid på en leken og konkret måte. • Videre jobber barnet med motorisering, og forståelse av detaljene i regning • Alt dette arbeid foregår alltid ut fra barnets interesse og motivasjon. • I førskolegruppen jobbes det med å få kjennskap til rekkefølgen i ukedagene, månedene og årstidene.

OM ÅRSPLANMALEN

Oslo kommunes mal for årsplan med progresjonsplan skal brukes av alle kommunale barnehager i Oslo. Det anbefales også at ikke-kommunale barnehager bruker malen. Årsplan med progresjonsplan skal utarbeides på grunnlag av barnehageloven, kommunale styringsdokumenter, brukerundersøkelsen og evalueringen av forrige årsplan.

Styringsdokumenter:

- Lov om barnehage
- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver
- Oslo kommunes budsjett
- Bydelens budsjett
- Oslostandarden for samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole
- Barnehagens vedtekter
- Veilederen *ABC og 1,2,3*

Årsplanmalen er utarbeidet av som en del av Oslo kommunes prosjekt Oslobarnehagen, som skal øke kvaliteten i barnehagene og spesielt styrke barnehagen som læringsarena.

www.barnehager.oslo.kommune.no | postmottak@byr.oslo.kommune.no | tlf: 02180